

21 Μαρτίου 2024

Οκτώ χρόνια βίας, διακρίσεων, διαχωρισμών και αποκλεισμών

Όταν η δήλωση ΕΕ-Τουρκίας συντάχθηκε τον Μάρτιο του 2016, καταγγέθηκε έντονα από ομάδες ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την πλήρη περιφρόνηση της διεθνούς υποχρέωσης των κρατών να προστατεύουν τα δικαιώματα των προσφύγων¹. Ενώ η ίδια η λεγόμενη "συμφωνία" δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ένα μη δεσμευτικό δελτίο τύπου, έθεσε τις βάσεις για την εφαρμογή όλο και πιο δρακόντειων και βίαιων συνοριακών πολιτικών, οι οποίες οκτώ χρόνια αργότερα έχουν κανονικοποιηθεί όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στην όγδοη επέτειο της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, καταγγέλλουμε τη συνεχή αποτυχία της Τουρκίας και των κρατών της ΕΕ να τηρήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους όσον αφορά τους μετανάστες και τους πρόσφυγες και ενισχύουμε την κοινή μας δέσμευση να αμφισβητήσουμε όλες τις επίσημες και ανεπίσημες πολιτικές που οδηγούν στις διακρίσεις, τον διαχωρισμό και εν τέλει τον αποκλεισμό των μεταναστ(ρι)ών.

Υπενθυμίζουμε ότι στο επίκεντρο της κοινής «[Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας του 2016](#)» ήταν η συμφωνία ότι, με αντάλλαγμα δισεκατομμύρια ευρώ από την ΕΕ, η Τουρκία θα αποδέχονταν τη βίαιη επιστροφή όλων των μεταναστών που έφτασαν στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου από την Τουρκία. Αυτό βασίστηκε στην εσφαλμένη υπόθεση ότι η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα για τους πρόσφυγες. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, αμέσως μετά τη συμφωνία, η Ελλάδα θέσπισε νέο νόμο για το άσυλο και με την υποστήριξη του τότε Ευρωπαϊκού Γραφείου για το Άσυλο (EASO), της Frontex και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εφαρμόζοντας μια σειρά από

¹ Χρησιμοποιούμε τους όρους "μετανάστης" ή "άνθρωποι σε κίνηση" σε όλη την παρούσα δήλωση και γενικά στις αντίστοιχες εργασίες μας ως έναν όρο ομπρέλα για να συμπεριλάβουμε όλα τα άτομα που αναγκάζονται και επιλέγουν να μεταναστεύσουν ή/και να ζητήσουν άσυλο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που έχουν ή τελικά τους χορηγείται από το κράτος στο οποίο διαμένουν. Χρησιμοποιούμε τους όρους "μετανάστης" και "άνθρωποι σε κίνηση" εναλλακτικά και για να αντιμετωπίσουμε τις αυξανόμενες αντι-μεταναστευτικές αφηγήσεις που επιχειρούν να κατηγοριοποιήσουν όσους δεν έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με το νόμο ως "παράτυπους" ή "παράνομους" μετανάστες που κατά κάποιον τρόπο δεν αξίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι όροι "αιτών άσυλο" και "πρόσφυγας" χρησιμοποιούνται εδώ σε σχέση με το συγκεκριμένο νομικό καθεστώς των ατόμων, όταν αυτό είναι σχετικό.

νομικά αμφισβητήσιμες και αυξανόμενα περιοριστικές ρυθμίσεις, οι οποίες παραμένουν σε ισχύ μέχρι σήμερα.

Η κανονικοποίηση των παράνομων γεωγραφικών περιορισμών και της συγκέντρωσης των μεταναστ(ρι)ών σε άθλιες συνθήκες στους καταυλισμούς «hotspot».

Ο πρώτος αντίκτυπος που έγινε αισθητός στην Ελλάδα μετά τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας ήταν η επιβολή γεωγραφικών περιορισμών στους/στις μετανάστες/ριες που έφτασαν στα ελληνικά νησιά δια θαλάσσης από την Τουρκία. Μέσα σε μια νύχτα, οι μετανάστ(ρι)ες βρέθηκαν παγιδευμένοι στα ελληνικά νησιά, χωρίς να μπορούν να συνεχίσουν το ταξίδι τους ή να κινηθούν ελεύθερα εντός της Ελλάδας. Αυτό έγινε προφανώς για να διευκολυνθεί το ελληνικό κράτος με τον εντοπισμό, την κράτηση και την επιστροφή των μεταναστ(ρι)ών στην Τουρκία προς εκπλήρωση των στόχων της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας.

Η επιβολή εσωτερικών συνόρων στους/στις μετανάστ(ρι)ες στην Ελλάδα, τα οποία τους εμποδίζουν να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην ελεύθερη μετακίνηση και ουσιαστικά τους κρατούν σε απάνθρωπες συνθήκες, παραβιάζει τόσο το ευρωπαϊκό όσο και το ελληνικό δίκαιο. Το ευρωπαϊκό δίκαιο προβλέπει ότι οι αιτούντες άσυλο μπορούν να περιοριστούν σε μια συγκεκριμένη περιοχή κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των αιτήσεων ασύλου τους, ωστόσο, αυτό επιτρέπεται μόνο εάν και εφόσον οι συνθήκες υποδοχής στην εν λόγω περιοχή εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.²

Δεν χρειάζεται να μπούμε σε λεπτομέρειες εδώ για να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι τα δικαιώματα των μεταναστ(ρι)ών για αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης παραβιάστηκαν και συνεχίζουν να παραβιάζονται συστηματικά στα ελληνικά νησιά, όπου οι άνθρωποι αναγκάζονται να παραμείνουν μέχρι να εξεταστούν οι αιτήσεις τους για άσυλο. Η βία, ο υπερπληθυσμός, η ανεπαρκής πρόσβαση σε βασικές ανάγκες και οι απάνθρωπες συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστ(ρι)ες στους καταυλισμούς των hotspot των ελληνικών νησιών έχουν καταγραφεί και καταγγελλεί συστηματικά τα τελευταία οκτώ χρόνια. Και όμως, οι γεωγραφικοί περιορισμοί που επιβάλλονται συνεχώς από το 2016, αποτελούν κατάφωρη παραβίαση των νομοθεσιών που προαναφέρθηκαν.

Οι Η καταφυγή στη δικαστική οδό κατά αυτής της πολιτικής έχει αποβεί άκαρπη μέχρι στιγμής. Εναντίον αυτής της πολιτικής έχουν μέχρι στιγμής αποβεί άκαρπες. Λίγες μόλις ημέρες μετά την απόφαση του 2017 από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της Ελλάδας, [Συμβούλιο της Επικρατείας]³, το οποίο έκρινε ότι δεν υπήρχε επαρκής νομική βάση για την επιβολή γεωγραφικού περιορισμού στους/στις

² Όπως παρατίθεται στην αναδιατύπωση της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής 2013/33/ΕΕ, προοίμιο 11, άρθρο 7. Ομοίως, ο ελληνικός νόμος 4939/2022 περί ασύλου, ο οποίος αντικατέστησε προηγούμενους νόμους περί ασύλου που είχαν παρόμοιες διατάξεις, προβλέπει ότι "Ο περιορισμός της ελευθερίας κυκλοφορίας εντός συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής δεν θίγει την αναπαλλοτρίωτη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής και δεν εμποδίζει την άσκηση των δικαιωμάτων... [σε] επαρκές βιοτικό επίπεδο, το οποίο εγγυάται τη συντήρησή τους και προστατεύει τη σωματική και ψυχική τους υγεία, με γνώμονα τον σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια". (Ν4939/2022, άρθρα 49, 59).

³ Η απόφαση του ΣτΕ εδώ:

<https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/201805071644.pdf>

μετανάστες/ριες στα ελληνικά νησιά, ο διευθυντής της Υπηρεσίας Ασύλου εξέδωσε νέα απόφαση για την επιβολή γεωγραφικού περιορισμού στους/στις μετανάστες/ριες στα νησιά με ελαφρώς τροποποιημένη νομική βάση. Με τη σειρά του, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) αμφισβήτησε επίσης τη νομιμότητα της νέας απόφασης (η οποία έκτοτε αντικαταστάθηκε από μεταγενέστερες αποφάσεις της Υπηρεσίας Ασύλου και του Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου), με την υπόθεση αυτή να αναβάλλεται επανειλημμένα.⁴

Εν τω μεταξύ, η παράνομη πρακτική του περιορισμού της μετακίνησης όλων των μεταναστ(ρι)ών στα ελληνικά νησιά, υπό απάνθρωπες συνθήκες, συνεχίζεται και όλοι/ες οι μετανάστ(ρι)ες που φτάνουν στα ελληνικά νησιά εξακολουθούν να μην μπορούν να φύγουν από αυτά μέχρι να αρθούν οι γεωγραφικοί περιορισμοί – που εξετάζονται κατά περίπτωση- συχνά μήνες ή και χρόνια μετά την άφιξή τους στην Ελλάδα. Αυτό συμβαίνει παρά το γεγονός ότι ο αρχικός σκοπός αυτού του περιορισμού -δηλαδή η διευκόλυνση της απέλασης των μεταναστών στην Τουρκία- δεν ισχύει πλέον, καθώς όλες οι επίσημες απελάσεις από την Ελλάδα προς την Τουρκία έχουν σταματήσει τα τελευταία τέσσερα χρόνια, από τον Μάρτιο του 2020.

Παράλληλα και σε συνδυασμό με την κανονικοποίηση της διαδικασίας περιορισμού στα νησιά, κανονικοποιήθηκε και η προσέγγιση των "hotspot" για τη "διαχείριση" της μετανάστευσης. Τα "Κέντρα Φιλοξενίας" αντικαταστάθηκαν από τα "Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης" (κοινώς γνωστά ως "hotspots"), τα οποία με τη σειρά τους έχουν μετατραπεί σε "Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές". Ανεξάρτητα από την ονομασία, ο αντίκτυπος είναι ο ίδιος: οι μετανάστες που εισέρχονται στην Ελλάδα χωρίς άδεια - άνδρες, γυναίκες και παιδιά - συγκεντρώνονται και απομονώνονται σε [στρατόπεδα που επιτηρούνται και ελέγχονται όλο και περισσότερο](#), με μοναδικό κριτήριο το νομικό τους καθεστώς και την εθνικότητά τους. Αυτή η σύγχρονη εκδοχή των στρατοπέδων συγκέντρωσης εκθέτει συνεχώς και αδυσώπητα τους/τις μεταναστ(ρι)ες σε εξευτελιστική και απάνθρωπη μεταχείριση και διατηρούνται με την άνευ όρων οικονομική και πολιτική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κανονικοποίηση του αποκλεισμού των μεταναστ(ρι)ών από την ΕΕ, μέσω νομιμοποιημένων και παράνομων πολιτικών.

Ο δεύτερος σημαντικός αντίκτυπος που έγινε αισθητός στην Ελλάδα μετά τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας ήταν ο αυξανόμενος αποκλεισμός ατόμων από τις διαδικασίες ασύλου με την αιτιολογία ότι η Τουρκία είναι "ασφαλής τρίτη χώρα". Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, οι αιτούντες άσυλο μπορούν να αποκλειστούν από τη λήψη διεθνούς προστασίας στην ΕΕ εάν έχουν περάσει από μια "ασφαλή

⁴ Περισσότερες πληροφορίες εδώ:

<https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/201805071644.pdf>

τρίτη χώρα" στο δρόμο τους προς την Ευρώπη.⁵ Τα τελευταία οκτώ χρόνια, η Ελλάδα απέκλεισε σταδιακά όλο και περισσότερους ανθρώπους από τις διαδικασίες ασύλου για τους λόγους αυτούς.

Μεταξύ 2016 και 2019, οι Σύριοι υπήκοοι που είχαν φτάσει στα ελληνικά νησιά και δεν είχαν χαρακτηριστεί ως ευάλωτοι αποκλείστηκαν από τις διαδικασίες ασύλου με την παραπάνω αιτιολόγηση και βρέθηκαν αντιμέτωποι με απέλαση στην Τουρκία. Μεταξύ του 2020 και του Ιουνίου 2021, μετά την ψήφιση ενός νέου νόμου για το άσυλο που καταργούσε τις διαδικαστικές εγγυήσεις για τα ευάλωτα άτομα, ο αποκλεισμός αυτός επεκτάθηκε ουσιαστικά σε όλους τους Σύριους υπηκόους που έφτασαν στα ελληνικά νησιά. Τον Ιούνιο του 2021, το Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου επέκτεινε περαιτέρω τις πολιτικές αποκλεισμού - δηλώνοντας μονομερώς ότι η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα όχι μόνο για τους υπηκόους της Συρίας, αλλά και για όλους τους υπηκόους του Αφγανιστάν, της Σομαλίας, του Πακιστάν και του Μπαγκλαντές. Επιπλέον, η Κοινή Υπουργική Απόφαση του Ιουνίου 2021 επέκτεινε αυτή την πολιτική αποκλεισμού όχι μόνο στους αιτούντες άσυλο που είχαν φτάσει στα ελληνικά νησιά, αλλά και σε όλους τους αιτούντες άσυλο στην ηπειρωτική Ελλάδα. Ο αποκλεισμός των ατόμων των παραπάνω εθνικοτήτων από τις διαδικασίες ασύλου συνεχίστηκε ακόμη και μετά τη διακοπή των απελάσεων προς την Τουρκία το 2020, πρακτική η οποία αμφισβητήθηκε με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, του ανώτατου ελληνικού διοικητικού δικαστηρίου. Ενώ η γνωμοδότηση της πλειοψηφίας του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ότι πρέπει να ακυρωθεί η Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2021 (απόφαση αριθ. 177/2023), το ζήτημα παραπέμφθηκε με προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η απόφαση του οποίου αναμένεται σύντομα.

Ο χαρακτηρισμός της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας για οποιαδήποτε εθνικότητα ήταν ανέκαθεν μια πολιτική απόφαση αποσυνδεδεμένη από την πραγματικότητα. Όπως τεκμηριώνεται εκτενώς από την έκθεση (του 2023) των Ευρωπαίων Δικηγόρων για τη Δημοκρατία και τα Παγκόσμια Ανθρώπινα Δικαιώματα (ELDH), η Τουρκία δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε εν τοις πράγμασι ούτε νομικά "ασφαλής τρίτη χώρα" σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Από το νομικό πλαίσιο της Τουρκίας που περιορίζει την πρόσβαση στο άσυλο, τις ανεπαρκείς συνθήκες υποδοχής, την απάνθρωπη μεταχείριση κατά τη διάρκεια της κράτησης και της απέλασης και τη συστηματική παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης, μέχρι την αντίδραση της Τουρκίας μετά το σεισμό και τις επιπτώσεις της στους μετακινούμενους⁶, η Τουρκία δεν πληροί σε καμία περίπτωση τις προϋποθέσεις για να θεωρηθεί ασφαλής τρίτη χώρα.

⁵ Για να θεωρηθεί μια χώρα "ασφαλής", σύμφωνα με την έννοια της "ασφαλούς τρίτης χώρας", πρέπει να πληρούνται ΟΛΑ τα ακόλουθα: (1) να υπάρχει η δυνατότητα να υποβάλλει αίτημα ώστε να υπαχθεί κάποιος/α το καθεστώς του πρόσφυγα και, εφόσον είναι επιλέξιμος, να λάβει προστασία όπως προβλέπεται στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων- (2) να μην υπάρχει κίνδυνος επιστροφής σε μη ασφαλή χώρα καταγωγής- (3) να μην υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης και (4) να μην υπάρχει απειλή για τη ζωή ή την ελευθερία λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων. Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, 2013/32/ΕΕ, άρθρο 38, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.refworld.org/legal/reglegislation/council/2013/en/97663>.

⁶ Μάρτιος 2023 «Κοινή ανακοίνωση για τον 7^ο χρόνο της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας»

Από την έκθεση του 2023 των ELDH, οι συνθήκες για τους ανθρώπους σε κίνηση στην Τουρκία έχουν επιδεινωθεί. Περισσότερο από ένα χρόνο μετά τον καταστροφικό σεισμό, οι εσωτερικοί ταξιδιωτικοί περιορισμοί για τους αλλοδαπούς έχουν ουσιαστικά καταδικάσει τους μετανάστες που επλήγησαν από τον σεισμό στην έλλειψη στέγης και τη φτώχεια, προσθέτοντας άλλο ένα επίπεδο [επισφάλειας](#) στην ύπαρξη και την ασφάλειά τους. Επιπλέον, μετά τις γενικές εκλογές του Μαΐου 2023, το αντιμεταναστευτικό συναίσθημα έχει κλιμακωθεί. Μετανάστες στην Τουρκία έχουν [συλληφθεί, εξαφανιστεί και σκοτωθεί](#).⁷ Τον Φεβρουάριο του 2024, το Επιμελητήριο των Ιατρών [δημοσίευσε έκθεση](#) στην οποία καταγράφονται υπερπλήρεις και φρικτές συνθήκες κράτησης μεταναστών, οι οποίες περιλαμβάνουν απαγορεύσεις στους κρατούμενους να επικοινωνούν με μέλη της οικογένειας και δικηγόρους, έλλειψη πρόσβασης σε πόσιμο νερό και βρώσιμη τροφή, αδιαφορία για τις ειδικές ανάγκες και τις ευάλωτες ομάδες των κρατούμενων, σωματικές έρευνες, βασανιστήρια και ύποπτους θανάτους κατά τη διάρκεια της κράτησης.⁸ Οι παράνομες επαναπροώθησεις μεταναστ(ρι)ών από την Τουρκία προς τη Συρία και το Ιράν είναι επίσης καλά [τεκμηριωμένες](#).⁹ Όπως και στην Ελλάδα, η επίσημη απάντηση της τουρκικής κυβέρνησης σε αυτές τις κατάφωρες παραβιάσεις είναι η [άρνηση](#).

Πέραν του νομιμοποιημένου αποκλεισμού μεταναστ(ρι)ών από την ΕΕ μέσω της λανθασμένης και καταχρηστικής εφαρμογής της έννοιας της "ασφαλούς τρίτης χώρας" για την περίπτωση της Τουρκίας, πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι ο στόχος του αποκλεισμού περισσότερων μεταναστών από την ΕΕ έχει επιτευχθεί όχι μόνο με "νόμιμα" μέσα, αλλά και μέσω της καθιέρωσης και κανονικοποίησης της μυστικής κρατικής πολιτικής της συνοπτικής μαζικής απέλασης ή παράνομης επαναπροώθησης (pushbacks) μεταναστ(ρι)ών από την Ελλάδα προς την Τουρκία, ιδίως από τον Μάρτιο του 2020 στην περιοχή του Αιγαίου.¹⁰

Οι απώλειες αυτής της πολιτικής των παράνομων επαναπροωθήσεων (pushbacks) είναι ανυπολόγιστες. Μεταξύ του 2020 και του 2022, [δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι](#) καταγράφηκε ότι δέχθηκαν επίθεση, αιχμαλωτίστηκαν και εγκαταλείφθηκαν στη θάλασσα από το ελληνικό κράτος σε επιχειρήσεις pushback στο Αιγαίο, κάποιες από αυτές με θανατηφόρα αποτελέσματα. Ο αριθμός των νεκρών και αγνοουμένων στα ελληνικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένης της θάλασσας του Αιγαίου, έχει αυξηθεί δραματικά τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Το 2023 καταγράφηκε το τραγικό ρεκόρ των -τουλάχιστον- [799 ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους](#) στη διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου - ο υψηλότερος αριθμός πνιγμένων και εξαφανισμένων από το 2015, όταν οι άνθρωποι που έκαναν το ταξίδι προς την Ευρώπη μέσω των ελληνοτουρκικών συνόρων ήταν 20 φορές περισσότεροι σε σχέση με σήμερα.

Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει μόνο τις εξαφανίσεις που έχουν καταγραφεί επίσημα από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, αλλά πιθανότατα

⁷ Βλέπε επίσης, Rudow, 14 Ιουνίου 2023, [Αναβολή της δίκης για 3 Σύριους που κήκκαν μέχρι θανάτου](#) στη Σμύρνη

⁸ Βλέπε επίσης, Everensel, 3 Ιανουαρίου 2024, Η [οικογένεια του πρόσφυγα Μοχάμεντ](#) υποπτεύεται βασανιστήρια

⁹ Βλέπε επίσης, Everensel, 16 Νοεμβρίου 2023, [Απανθρακωμένος Αφγανός εργάτης](#) και το πέπλο της βαρβαρότητας

¹⁰ Legal Centre Lesvos, Φεβρουάριος 2021, [Εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας στο Αιγαίο](#)

δεν περιλαμβάνει όλους εκείνους που [έχασαν τη ζωή τους](#) κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων pushbacks, οι θάνατοι των οποίων δυστυχώς συχνά δεν καταγράφονται.

Νομιμοποίηση και επέκταση της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας

Τον Δεκέμβριο του 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη της ΕΕ κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία για το Σύμφωνο της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο, το οποίο σύντομα θα οδηγήσει στη νομιμοποίηση και επέκταση των καταχρηστικών και επικίνδυνων πολιτικών που περιγράφονται παραπάνω. Το Σύμφωνο θα αποκρυσταλλώσει τις πολιτικές που απορρέουν από τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, οι οποίες έχουν ήδη [δοκιμαστεί εδώ και χρόνια σε παραμεθόριες ζώνες](#) όπως η Λέσβος και τα νησιά του Αιγαίου, τόσο με επίσημους όσο και με ανεπίσημους τρόπους.

Εκτός από τη νομιμοποίηση του περιορισμού της ελεύθερης μετακίνησης των μεταναστ(ρι)ών και την αναγκαστική συγκέντρωσή τους σε στρατόπεδα/καταυλισμούς, το Σύμφωνο θα αυτοματοποιήσει τον αποκλεισμό των μεταναστ(ρι)ών από τις διαδικασίες ασύλου μέσω συνοριακών ελέγχων και αναγκαστικής απομάκρυνσης χωρίς ατομικές αξιολογήσεις. Εκτός από το ότι παρεκκλίνουν σαφώς από τις υποχρεώσεις των κρατών όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα προσφύγων και μεταναστών, οι πολιτικές αυτές θα ανοίξουν ουσιαστικά το δρόμο για νομιμοποιημένες επαναπροωθήσεις (pushbacks).

Καθώς σημειώνουμε έναν ακόμη χρόνο της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας, οι ευρωπαίοι πολιτικοί ολοκλήρωσαν μια συμφωνία με την Αίγυπτο, υποσχόμενοι οικονομική υποστήριξη στην Αίγυπτο προκειμένου να τη βοηθήσουν σε προγράμματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της [«ενίσχυσης της διαχείρισης των συνόρων και της εξασφάλισης αξιοπρεπούς και βιώσιμης επιστροφής και επανένταξης»](#). Αν και δεν είναι τόσο σαφής όσο η Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας στους στόχους της για την αποτροπή της μετανάστευσης στην ΕΕ, ανησυχούμε ότι η συγκεκριμένη συμφωνία θα χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσει την περαιτέρω παρέκκλιση των ευρωπαϊκών κρατών από τις υποχρεώσεις τους για την διασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων των προσφύγων και των μετανάστ(ρι)ων. Τα αιτήματά μας σήμερα, σε αυτήν την επείγουσα επέτειο, δεν έχουν αλλάξει σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια και παραμένουν το ίδιο επείγοντα.

Εμείς, οι οργανώσεις που υπογράφουμε απαιτούμε:

- Τον άμεσο τερματισμό της Συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας, καθώς και όλων των παρόμοιων δηλώσεων με άλλες χώρες εκτός ΕΕ, που εφαρμόζονται με σκοπό την αποτροπή εισόδου μεταναστ(ρι)ών στην ΕΕ.
- Να σταματήσει η πρακτική των παράνομων επαναπροωθήσεων (pushbacks) στα σύνορα της Τουρκίας και της Ελλάδας, μέσω της οποίας παραβιάζονται συστηματικά τόσο το δικαίωμα στη ζωή όσο και η απαγόρευση των βασανιστηρίων, όπως κατοχυρώνεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Να εφαρμοστούν άμεσα μηχανισμοί αποκατάστασης για τους επιζώντες και τις επιζώσες.

- Να εφαρμοστούν οι κανονισμοί που διασφαλίζουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των μεταναστ(ρι)ών, και εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και ελεύθερης μετακίνησης.

Οι οργανώσεις που υπογράφουν:

1. Community Peacemakers Teams (CPT)
2. Equal Legal Aid
3. European Association of Lawyers for Democracy & World Human Rights (ELDH)
4. Human Rights Legal Project
5. I Have Rights
6. Lawyer Association of Freedom (ÖHD)
7. Legal Centre Lesbos
8. Progressive Lawyers Association (ÇHD)
9. Refugee Legal Support